

แนวทางการขับเคลื่อน “ตลาดดีมีมาตรฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๘

.....

๑. หลักการและเหตุผล

ด้วยกระทรวงมหาดไทยได้กำหนด ๕ นโยบายหลักที่จะนำไปสู่เป้าหมายการ “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” เพื่อคุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้น ทั้ง ๓ ด้าน ได้แก่ ด้านความมั่นคง ด้านเศรษฐกิจ และด้านความสะอาดสวยงาม โดย ๕ นโยบายหลักประกอบด้วย ๑) การจัดระเบียบสังคม ปรามปรามผู้มีอิทธิพล ๒) การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ๓) การสร้างอาชีพ เพิ่มรายได้ให้กับประชาชน ๔) การส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน และ ๕) น้ำดื่มสะอาด บริการประชาชน

เพื่อเป็นการขับเคลื่อนนโยบายสำคัญของกระทรวงมหาดไทย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ นโยบายด้านที่ ๑ การจัดระเบียบสังคม ปรามปรามผู้มีอิทธิพล และนโยบายด้านที่ ๔ การส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน และเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่น นักท่องเที่ยว และผู้รับบริการมีคุณภาพชีวิตที่ดี บริโภคอาหารที่ถูกสุขอนามัย มีสิ่งแวดล้อมที่ดี กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นขอความร่วมมือจังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการพัฒนาตลาดในความดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นตลาดดีมีมาตรฐาน โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อพัฒนามาตรฐานการดำเนินงานของตลาดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชน และดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการ เป็นแหล่งสร้างงาน สร้างอาชีพให้กับประชาชนในท้องถิ่น

๒.๒ เพื่อพัฒนาดูแลความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการรักษาความสะอาดของตลาดไม่ให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนและสิ่งแวดล้อม

๓. เป้าหมายการดำเนินงาน

นโยบาย กระทรวงมหาดไทย	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
นโยบายด้านที่ ๑ การจัดระเบียบสังคม ปรามปรามผู้มีอิทธิพล	ตลาดในพื้นที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการจัดการให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย (ตลาดในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และตลาดที่ไม่ได้อยู่ในความรับผิดชอบของท้องถิ่น) อย่างน้อย ๓ ประเด็น ได้แก่ - การขออนุญาตจัดตั้งตลาด - การจัดสถานที่จอดรถ - การจัดการขยะมูลฝอยในตลาด	ร้อยละขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดำเนินการจัดระเบียบความเรียบร้อยของตลาด ได้แก่ - การขออนุญาตจัดตั้งตลาด - การจัดสถานที่จอดรถ - การจัดการขยะมูลฝอยในตลาด เป้าหมาย : ร้อยละ ๗๐
นโยบายด้านที่ ๔ การส่งเสริมการ ท่องเที่ยวชุมชน	ตลาดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการดำเนินการตามมาตรฐานหลักสุขาภิบาลหรือสุขอนามัยและสิ่งแวดล้อม เพื่อพัฒนายกระดับตลาดให้มีมาตรฐาน สะอาด ปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้ค้าและผู้ซื้อสินค้ามีสุขภาพอนามัยที่ดี และสร้างความประทับใจในการให้บริการแก่ผู้ซื้อสินค้า	ร้อยละของจังหวัดที่มีตลาดดีมีมาตรฐานระดับจังหวัด เป้าหมาย : ร้อยละ ๑๐๐

๔. แนวทางการดำเนินงาน

๔.๑ การจัดทำฐานข้อมูลตลาด (ตลาดประเภทที่ ๑ ตลาดมีโครงสร้าง และตลาดประเภทที่ ๒ ตลาดไม่มีโครงสร้าง)

๑) ตลาดในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒) ตลาดอื่นๆ ที่ไม่ได้อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การรายงานผลการดำเนินงาน

หัวข้อ	กำหนดการรายงาน	หมายเหตุ
ฐานข้อมูลตลาด (แนบไฟล์ excel แบบรายงาน ระดับจังหวัดรายงาน ผ่านช่องทางการรายงานที่ กำหนด)	๒๕ มีนาคม ๒๕๖๘	๑. แบบรายงาน ๒. ช่องทางการรายงาน

๔.๒ นโยบายด้านที่ ๑ การจัดระเบียบสังคมปราบปรามผู้มีอิทธิพล

๑) เป้าหมายการดำเนินงาน

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	เป้าหมายตัวชี้วัด
ตลาดในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้รับการจัดการให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย (ตลาดในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และตลาดที่ไม่ได้อยู่ในความรับผิดชอบของท้องถิ่น) อย่างน้อย ๓ ประเด็น ได้แก่ - การขออนุญาตจัดตั้งตลาด - การจัดสถานที่จอดรถ - การจัดการขยะมูลฝอยในตลาด	ร้อยละขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ดำเนินการจัดระเบียบความเรียบร้อยของตลาด ได้แก่ - การขออนุญาตจัดตั้งตลาด - การจัดสถานที่จอดรถ - การจัดการขยะมูลฝอยในตลาด	ร้อยละ ๗๐

๒) ขั้นตอนการดำเนินงาน

หัวข้อ	วิธีการดำเนินการ
๑. การขออนุญาตจัดตั้งตลาด	๑. การประชาสัมพันธ์ ให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการประชาสัมพันธ์ และประชุมชี้แจงให้ผู้ประกอบการกิจการตลาดในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ได้ทราบถึงข้อกำหนดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อให้ผู้ประกอบการได้ทราบขั้นตอนและวิธีการปรับปรุงตลาด

หัวข้อ	วิธีการดำเนินการ
	ให้ถูกต้องตามข้อกำหนด ตลอดจนการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่ได้ทราบถึงเนื้อหาในข้อกำหนด และขั้นตอนในการขออนุญาตจัดตั้งตลาดใหม่ ๒. การพิจารณาการออกใบอนุญาตจัดตั้งตลาด และการพิจารณาอนุญาตการขอต่ออายุใบอนุญาตจัดตั้งตลาด ให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบกฎหมายที่กำหนด ๓. ดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาตลาด ให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาตลาดที่อยู่ในความรับผิดชอบ และส่งเสริมให้คำแนะนำกับตลาดที่ไม่อยู่ในความรับผิดชอบให้ดำเนินการได้ตามมาตรฐานหลักสุขาภิบาลหรือสุขอนามัยและสิ่งแวดล้อม เพื่อพัฒนาระดับตลาดให้มีมาตรฐาน สะอาดปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้ค้าและผู้ซื้อสินค้ามีสุขภาพอนามัยที่ดี และสร้างความประทับใจในการให้บริการแก่ผู้ซื้อสินค้า ๔. การติดตามตรวจสอบการดำเนินกิจการหรือการปฏิบัติของผู้ประกอบการ ให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นติดตามตรวจสอบการดำเนินกิจการของผู้ประกอบการ เพื่อให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด โดยเฉพาะกรณีที่ได้มีคำสั่งให้ผู้ประกอบการดำเนินการปรับปรุงตลาด มีแนวทาง ดังนี้ ๔.๑) กรณีที่มีการปรับปรุงแก้ไขตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่น ควรมีหนังสือขมေးผู้ประกอบการที่ให้ความร่วมมือ และอาจประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนผู้ใช้บริการตลาดได้ทราบ ๔.๒) กรณีที่ผู้ประกอบการมิได้ปฏิบัติตามคำสั่งโดยมีเหตุผลอันสมควร เจ้าพนักงานท้องถิ่นอาจขยายเวลาการดำเนินการปรับปรุงได้ แต่หากไม่ปฏิบัติตามคำสั่งโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรอาจจะดำเนินการเปรียบเทียบปรับหรือดำเนินคดีแล้วแต่กรณี
๒. การจัดสถานที่จอดรถ	๑. การเตรียมพื้นที่ให้มีที่จอดรถเพียงพอ การจัดสรรพื้นที่ในลานจอดอย่างเป็นระบบ เพื่อให้รถที่เข้ามาจอดในพื้นที่ของตลาดมีความเป็นระเบียบและง่ายต่อการดูแล โดยสามารถเลือกใช้ เครื่องหมายจราจร เข้ามาช่วยในการจัดสรรการแบ่งเส้นจอดรถ รวมถึงทางเข้าและออกที่คล่องตัว ซึ่งเป็นจุดที่มักจะมี ปัญหารถติด มากที่สุด ผู้ดูแลควรมีการวางแผนกำหนดจุดทางเข้าและออกให้เหมาะสม หากเป็นตลาดขนาดใหญ่ที่มีลานจอดรถกว้าง และมีปริมาณรถเข้าออกใช้บริการเยอะ ควรจัดให้มีเส้นทางเข้าและออกหลายจุด โดยสามารถเลือกได้จากพื้นที่ของลานจอดรถที่มีการเชื่อมต่อกับถนนสายหลัก เช่น ด้านหน้าตลาด ด้านข้าง หรือด้านหลังตลาด ซึ่งจะเพิ่มความคล่องตัวในการเข้าใช้และออกจากลานจอดมากยิ่งขึ้น ๒. แยกประเภทรถ แยกประเภทผู้ใช้งานพื้นที่ เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบในการเข้าใช้พื้นที่ลานจอดรถ และยังเป็นสิ่งที่ช่วยให้ลูกค้าและผู้ที่มาใช้บริการท่านอื่นได้รับความสะดวกและการดูแลอย่างเหมาะสม ทางผู้ดูแลตลาดควรแบ่งพื้นที่ออกเป็น ส่วน ๆ ไว้สำหรับการจอดรถแต่ละประเภท เช่น การแบ่งพื้นที่ให้ลูกค้าที่เดินทางมาโดยการนำรถจักรยานยนต์ รถยนต์ แยกกันอย่างชัดเจน เพื่อความสะดวกในการบริหารจัดการ รวมไปถึงการแบ่งด้วยว่าพื้นที่จอดรถนี้เป็นของลูกค้าหรือพ่อค้าแม่ค้า เพื่อให้เกิดความชัดเจนและสะดวกในการบริหารจัดการ

หัวข้อ	วิธีการดำเนินการ
	๓. การจัดพื้นที่หรือแผนสำรองสำหรับการจัดการปัญหาเฉพาะหน้า ในบางกรณีตลาดอาจมีการจัดงานพิเศษที่เป็นการส่งเสริมการขายหรือมีงานอีเวนต์สำคัญที่อาจทำให้เกิด ปัญหารถติด และมีจำนวนรถที่มากเกินไปที่พื้นที่ลานจอดรถของตลาดจะรองรับไหว เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมรับมือกับสถานการณ์ไม่ให้ผู้ที่เข้ามาใช้บริการตลาดเกิดความไม่พึงพอใจ ทางผู้ที่มีหน้าที่ดูแลควรจัดเตรียมมาตรการรับมือเอาไว้ เพื่อเป็นการจัดการกับปัญหาเฉพาะหน้าด้วยวิธีที่มีประสิทธิภาพ เช่น การเตรียมพื้นที่สำรองนอกลานจอดรถ หรือจะเป็นการเปิดให้ผู้มาใช้บริการสามารถจอดรถซ้อนคันได้ โดยจัดให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลอย่างทั่วถึง ๔. การสร้างความปลอดภัยบริเวณลานจอดรถ โดยการจัดให้มีไฟฟ้าส่องสว่าง การจัดให้มีเจ้าหน้าที่ดูแล หรือการติดตั้งกล้องวงจรปิด เพื่อสร้างความมั่นใจในการดูแลความปลอดภัย นอกจากนี้จะทำให้ผู้ใช้บริการพึงพอใจแล้วยังช่วยระงับการโจรกรรมได้เป็นอย่างดี
๓. การจัดการขยะมูลฝอยในตลาด	๑. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นออกข้อกำหนดของท้องถิ่น เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดการขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในตลาดที่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและตลาดเอกชน ตามความเหมาะสมและบริบทของแต่ละพื้นที่ อาทิ กำหนดวิธีการคัดแยกขยะมูลฝอยให้แก่ผู้ค้าและผู้ซื้อสินค้าในตลาด ดำเนินการลดปริมาณและคัดแยกขยะมูลฝอย ตามหลักการ ๓ ข: ใช้ซ้ำ ใช้ซ้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่ หรือ ๓Rs : Reduce Reuse และ Recycle ได้แก่ ก. ลดปริมาณขยะมูลฝอย อาทิ การงดใช้กล่องโฟม การใช้ถุงผ้าแทนการใช้ถุงพลาสติก และการใช้ภาชนะหรืออุปกรณ์ที่สามารถใช้ซ้ำในชีวิตประจำวัน เช่น กระจกน้ำ ตะกร้า และปิ่นโต เป็นต้น ข. คัดแยกขยะมูลฝอย อาทิ - คัดแยกขยะเศษอาหาร ผัก ผลไม้ ออกจากขยะมูลฝอยทั่วไป คือ พลาสติก โฟม ถุงพลาสติก ฯลฯ หรือ - คัดแยกขยะมูลฝอยทั่วไปออกจากขยะมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน คือ ขากแบตเตอรี่ หลอดไฟฟลูออเรสเซนต์ ถ่านไฟฉาย ฯลฯ หรือ - คัดแยกขยะมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่ คือ มูลฝอยทั่วไปที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ หรือนำมาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ได้เพื่อเป็นต้นแบบให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนได้ตระหนักรู้และมีวินัยในการลดปริมาณขยะและคัดแยกขยะ

หัวข้อ	วิธีการดำเนินการ
	๒. มีภาชนะรองรับสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยในตลาดของท้องถิ่น ที่เหมาะสมกับการใช้งาน โดยให้มีสีเฉพาะสำหรับรองรับมูลฝอยแต่ละประเภท หรืออาจกำหนดข้อความหรือสัญลักษณ์อื่น ซึ่งแสดงถึงมูลฝอยประเภทนั้นไว้อย่างชัดเจนที่ภาชนะรองรับมูลฝอยแทนก็ได้ ดังนี้ ก. ภาชนะสีน้ำเงิน สำหรับมูลฝอยทั่วไป ข. ภาชนะสีเขียว สำหรับมูลฝอยอินทรีย์ ค. ภาชนะสีเหลือง สำหรับมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่ ง. ภาชนะสีส้ม สำหรับมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน ทั้งนี้ เพื่อความปลอดภัยอาจจัดให้มีภาชนะรองรับมูลฝอยที่มีลักษณะโปร่งใสก็ได้ และให้จัดตั้งให้เป็นระเบียบเรียบร้อยและทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ สำหรับตลาดที่อยู่ในความรับผิดชอบของเอกชน หรือหน่วยงานอื่นต้องกำหนดให้มีภาชนะรองรับมูลฝอยแบบแยกประเภทดังกล่าวด้วย ๓. การติดตั้งบ่อดักไขมันหรือหรือน้ำทิ้งและทางระบายน้ำในตลาด ๔. การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้แก่ผู้ค้าและผู้ซื้อสินค้าในตลาด ไม่ให้ถ่ายหรือเท หรือทิ้งสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยในตลาด ๕. การนำขยะมูลฝอยอินทรีย์หรือขยะเศษอาหารที่เกิดขึ้นในตลาดไปใช้ประโยชน์ เช่น การทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยหมักชีวภาพ น้ำหมักหมักชีวภาพ สารปรับปรุงดิน และอาหารสัตว์ เป็นต้น

๓) การดำเนินงานของอำเภอ และจังหวัด

ให้สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอำเภอ พิจารณาดูรวมการทำงานร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในพื้นที่ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด เครือข่าย ออกล. ตลอดจนหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการให้คำแนะนำ ปรับปรุง และพัฒนาตลาดให้ได้มาตรฐานตามหลักสุขาภิบาลหรือสุขอนามัย และสิ่งแวดล้อม อย่างต่อเนื่อง

๔) การรายงานผลการดำเนินงาน

หัวข้อ	กำหนดการรายงาน	หมายเหตุ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดำเนินการจัดระเบียบความเรียบร้อยของตลาด ได้แก่ - การขออนุญาตจัดตั้งตลาด - การจัดสถานที่จอดรถ - การจัดการขยะมูลฝอยในตลาด	- รายงานทุกวันที่ ๑ ของเดือน - จนกว่าการดำเนินงานจะแล้วเสร็จ - ให้รายงานครั้งแรกในวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๘	๑. แบบรายงาน ๒. ช่องทางการรายงาน

๔.๓ นโยบายด้านที่ ๔ การส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน

๑) เป้าหมายการดำเนินงาน

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	เป้าหมายตัวชี้วัด
ตลาดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการดำเนินการตามมาตรฐานหลักสุขาภิบาลหรือสุขอนามัยและสิ่งแวดล้อม เพื่อพัฒนาระดับตลาดให้มีมาตรฐาน สะอาด ปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้ค้าและผู้ซื้อสินค้ามีสุขภาพอนามัยที่ดี และสร้างความประทับใจในการให้บริการแก่ผู้ซื้อสินค้า	ร้อยละของจังหวัดที่มีตลาดดีมีมาตรฐานระดับจังหวัด	ร้อยละ ๑๐๐

๒) ขั้นตอนการดำเนินงาน

๒.๑) การแต่งตั้งคณะกรรมการคัดเลือก “ตลาดดีมีมาตรฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”
องค์ประกอบ

(๑) ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือ
รองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับมอบหมาย	ประธานกรรมการ
(๒) นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด หรือผู้แทน	กรรมการ
(๓) โยธาธิการและผังเมืองจังหวัด หรือผู้แทน	กรรมการ
(๔) พัฒนาการจังหวัด หรือผู้แทน	กรรมการ
(๕) ผู้อำนวยการสำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด หรือผู้แทน	กรรมการ
(๖) พาณิชย์จังหวัด หรือผู้แทน	กรรมการ
(๗) ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด
หรือผู้แทน	กรรมการ
(๘) ประธานหอการค้าจังหวัด หรือผู้แทน	กรรมการ
(๙) ผู้แทน..(หน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องตามที่จังหวัดเห็นสมควร)	กรรมการ
(๑๐) ท้องถิ่นจังหวัด	กรรมการและเลขานุการ
(๑๑) ผู้อำนวยการกลุ่มงานบริการสาธารณะ
และประสานงานท้องถิ่นอำเภอ สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด	ผู้ช่วยเลขานุการ
(๑๒) เจ้าหน้าที่สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด
ที่ได้รับมอบหมาย	ผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

- (๑) สนับสนุน ส่งเสริม และให้คำแนะนำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของตลาดให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การคัดเลือก ตลาดท้องถิ่นดีมีมาตรฐานที่กำหนด
- (๒) ตรวจสอบคะแนนตลาดในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อประเมินคัดเลือก “ตลาดท้องถิ่นดีมีมาตรฐาน” ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด
- (๓) ประเมินผลการคัดเลือกตลาดที่ได้รับรางวัลที่ ๑ - ๓ ระดับจังหวัด
- (๔) รวบรวมผลการประเมินตลาดทุกแห่งพร้อมแบบประเมินผลจัดส่งให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
- (๕) ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย

๒.๒) ขั้นตอนการดำเนินงาน

ขั้นตอนการดำเนินงาน	กำหนดการ	หมายเหตุ
๑) จังหวัดจัดประชุมคณะกรรมการคัดเลือก “ตลาดดีมีมาตรฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” เพื่อพิจารณาหลักเกณฑ์ และแนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปตาม หลักเกณฑ์การคัดเลือก “ตลาดดีมีมาตรฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”	ภายในมีนาคม ๒๕๖๘	
๒) สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดแจ้งหลักเกณฑ์การคัดเลือก “ตลาดดีมีมาตรฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปดำเนินการปรับปรุง พัฒนาให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด	ภายใน ๑๐ เมษายน ๒๕๖๘	
๓) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการปรับปรุง พัฒนาตลาดในความรับผิดชอบให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด	เมษายน – มิถุนายน ๒๕๖๘	
๔) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเมินตลาดที่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด แล้วรายงานให้สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดทราบ	๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๘	
๕) จังหวัดจัดประชุมคณะกรรมการคัดเลือก “ตลาดดีมีมาตรฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” โดยให้สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด นำผลการประเมินตนเองของตลาดในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด เสนอต่อคณะกรรมการคัดเลือก “ตลาดดีมีมาตรฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” เพื่อพิจารณา ลงพื้นที่ตรวจประเมินตลาดตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดให้ได้รับรางวัลที่ ๑ - ๓ ระดับจังหวัด โดยตลาดท้องถิ่นต้องมีการประเมินไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ ของจำนวนข้อตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด (จำนวนตลาดที่กรรมการฯ ลงพื้นที่ให้เป็นไปตามที่กรรมการฯ เห็นสมควร)	ภายในกรกฎาคม ๒๕๖๘	
๕) คณะกรรมการคัดเลือก “ตลาดดีมีมาตรฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ลงพื้นที่ตรวจประเมินฯ	ภายในกรกฎาคม ๒๕๖๘	
๖) ให้จังหวัดรายงานผลการลงพื้นที่ตรวจประเมินฯ “ตลาดดีมีมาตรฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” เพื่อนำไปจัดทำคลิปผลงานในระดับกรม โดยให้รายงานผ่านกลุ่มไลน์ “สาธารณสุข (เฉพาะ สดจ.)” ภายในวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๘ โดยพิมพ์ข้อความการจัดกิจกรรมพร้อมส่งภาพการจัดกิจกรรมในไลน์กลุ่ม	๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๘	ช่องทางการรายงาน กลุ่มไลน์ “สาธารณสุข (เฉพาะ สดจ.)”

ขั้นตอนการดำเนินงาน	กำหนดการ	หมายเหตุ
<u>ตัวอย่างข้อความ</u> วันที่ เวลาจังหวัด คณะกรรมการคัดเลือก “ตลาดดีมีมาตรฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ได้ลงพื้นที่ตรวจประเมิน ตามโครงการ “ตลาดดีมีมาตรฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” เพื่อขับเคลื่อนนโยบายกระทรวงมหาดไทย ด้านที่ ๔ การส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่น นักท่องเที่ยว และผู้รับบริการมีคุณภาพชีวิตที่ดี บริโภคอาหารที่ถูกต้องอนามัย มีสิ่งแวดล้อมที่ดี ณ สถานที่ #นโยบายมหาดไทย #การส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน #ตลาดดีมีมาตรฐาน		
๗) สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด รายงานผลการคัดเลือก “ตลาดดีมีมาตรฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบ	๑ สิงหาคม ๒๕๖๘	๑. แบบรายงาน ๒. ช่องทางการรายงาน
๘) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นดำเนินการยกย่องเชิดชูเกียรติตลาดดีมีมาตรฐานของจังหวัด	ภายใน ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๘	

๒.๓) หลักเกณฑ์การประเมิน

ด้าน	หลักเกณฑ์การประเมิน
๑. ด้านสุขลักษณะทั่วไป	๑.๑ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีการออกข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติ เรื่องตลาด
	๑.๒ กรณีตลาดที่มีโครงสร้าง ต้องมีโครงสร้างและหลังคาตลาดสร้างด้วยวัสดุทนไฟ แข็งแรงทนทานและมีความสูงเหมาะสม พื้นและฝาผนังตลาดทำด้วยวัสดุถาวร แข็งแรงเรียบ ทำความสะอาดง่าย
	๑.๓ ภายในตลาดมีแสงสว่างและการระบายอากาศอย่างเพียงพอ
	๑.๔ มีน้ำประปาที่สะอาดไว้บริการอย่างเพียงพอ สำหรับแผงขายอาหารสด ต้องมีก๊อกน้ำไม่น้อยกว่า ๑ ก๊อกน้ำ ต่อ ๒ แผงและต้องจัดให้มีที่เก็บสำรองน้ำ ให้มีปริมาณเพียงพอและสะดวกต่อการใช้งาน
	๑.๕ มีน้ำดื่มที่สะอาดไว้บริการอย่างเพียงพอ
	๑.๖ มีการจัดเก็บสินค้า สิ่งของ วัสดุอุปกรณ์เป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่ให้เกะกะรุงรัง หรือกีดขวางทางเดิน
	๑.๗ มีทางเดินภายในอาคารตลาดมีความกว้างไม่น้อยกว่า ๒ เมตร
	๑.๘ มีทางลาดหรือราวจับสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ
	๑.๙ วัสดุอุปกรณ์ระบบไฟฟ้าอยู่ในสภาพดีใช้งานได้และเป็นระเบียบเรียบร้อยและ ต้องจัดให้มีเครื่องมือดับเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารโดยติดตั้งไว้ในบริเวณที่หาได้ง่าย
	๑.๑๐ มีการกำหนดให้ตลาดเป็นพื้นที่ปลอดบุหรี่
๒. ด้านการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของตลาด	๒.๑ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นออกข้อกำหนดของท้องถิ่น เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการในการจัดการขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในตลาดที่อยู่ในความรับผิดชอบ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและตลาดเอกชน ตามความเหมาะสมและบริบท ของแต่ละพื้นที่ อาทิ กำหนดวิธีการคัดแยกขยะมูลฝอยให้แก่ผู้ค้าและผู้ซื้อสินค้าใน ตลาด ดำเนินการลดปริมาณและคัดแยกขยะมูลฝอย ตามหลักการ ๓ ช: ใช้ซ้ำ ใช้ซ้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่ หรือ ๓Rs : Reduce Reuse และ Recycle ได้แก่ ก. ลดปริมาณขยะมูลฝอย อาทิ การงดใช้กล่องโฟม การใช้ถุงผ้าแทน การใช้ถุงพลาสติก และการใช้ภาชนะหรืออุปกรณ์ที่สามารถใช้ซ้ำในชีวิตประจำวัน เช่น กระบอกน้ำ ตะกร้า และปิ่นโต เป็นต้น ข. คัดแยกขยะมูลฝอย อาทิ - คัดแยกขยะเศษอาหาร ผัก ผลไม้ ออกจากขยะมูลฝอยทั่วไป คือ พลาสติก โฟม ถุงพลาสติก ฯลฯ หรือ - คัดแยกขยะมูลฝอยทั่วไปออกจากขยะมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตราย จากชุมชน คือ ขากแบตเตอรี่ หลอดไฟลู่ออเรสเซนต์ ถ่านไฟฉาย ฯลฯ หรือ - คัดแยกขยะมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่ คือ มูลฝอยทั่วไปที่สามารถนำ กลับมาใช้ใหม่ หรือนำมาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ได้เพื่อเป็นต้นแบบให้แก่ประชาชน ในหมู่บ้านและชุมชนได้ตระหนักรู้และมีวินัยในการลดปริมาณขยะและคัดแยกขยะ

ด้าน	หลักเกณฑ์การประเมิน
	๒.๒ มีภาชนะรองรับสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยในตลาดของท้องถิ่นที่เหมาะสมกับการใช้งาน โดยให้มีสื่เฉพาะสำหรับรองรับมูลฝอยแต่ละประเภท หรืออาจกำหนดข้อความหรือสัญลักษณ์อื่น ซึ่งแสดงถึงมูลฝอยประเภทนั้นไว้อย่างชัดเจนที่ภาชนะรองรับมูลฝอยแทนก็ได้ ดังนี้ ก. ภาชนะสีน้ำเงิน สำหรับมูลฝอยทั่วไป ข. ภาชนะสีเขียว สำหรับมูลฝอยอินทรีย์ ค. ภาชนะสีเหลือง สำหรับมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่ ง. ภาชนะสีส้ม สำหรับมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน ทั้งนี้ เพื่อความปลอดภัยอาจจัดให้มีภาชนะรองรับมูลฝอยที่มีลักษณะโปร่งใสก็ได้ และให้จัดตั้งให้เป็นระเบียบเรียบร้อยและทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ สำหรับตลาดที่อยู่ในความรับผิดชอบของเอกชน หรือหน่วยงานอื่นต้องกำหนดให้มีภาชนะรองรับมูลฝอยแบบแยกประเภทดังกล่าวด้วย
	๒.๓ ไม่พบขยะมูลฝอยตกหล่นบนพื้นตลาดบริเวณแผงวางระบายน้ำ ทางเดิน ถนน ที่ตั้งที่รองรับมูลฝอยสาธารณะ และที่ตั้งที่พักรวมขยะมูลฝอย
	๒.๔ มีบ่อดักไขมันหรือหรือน้ำทิ้งและทางระบายน้ำในตลาด
	๒.๕ ตลาดและบริเวณโดยรอบไม่มีน้ำขังเฉอะแฉะ
	๒.๖ รางระบายน้ำเสียเป็นชนิดรางเปิดและมีฝาปิดหรือตะแกรงเหล็กปิดสำหรับรางระบายน้ำรอบตลาดสามารถเปิดทำความสะอาดได้ง่าย
	๒.๗ รางระบายน้ำเสียสามารถระบายน้ำได้ดี ไม่มีน้ำขัง ไม่อุดตัน
	๒.๘ มีการทำความสะอาดรางระบายน้ำเสีย หรือตะแกรงบ่อดักไขมันเป็นประจำทุกวัน เพื่อป้องกันไม่ให้เป็นที่สะสมหรือหมักหมมสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยที่เกิดขึ้นจากตลาด หรือกลิ่นเหม็น หรือเป็นที่เพาะพันธุ์สัตว์หรือแมลงที่เป็นพาหะนำโรค ทั้งนี้ เพื่อมิให้เกิดความเดือดร้อนหรือเหตุรำคาญออกสู่หมู่บ้านหรือชุมชน
	๒.๙ มีการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้แก่ผู้ค้าและผู้ซื้อสินค้าในตลาด ไม่ให้ถ่ายหรือเท หรือทิ้งสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยในตลาด
	๒.๑๐ มีประกาศกำหนดวัน เวลา สถานที่ และเส้นทางการเก็บและขนมูลฝอยในพื้นที่ตลาดให้ประชาชนทราบ
	๒.๑๑ มีการกำหนดวิธีการกำจัดมูลฝอยในตลาด ตามข้อ ๑๔ แห่งประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ. ๒๕๖๗
	๒.๑๒ มีการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในการให้บริการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือเอกชนที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมอบหมายให้ดำเนินการแทน ในการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยในพื้นที่ตลาด ตามกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย พ.ศ. ๒๕๖๗ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

ด้าน	หลักเกณฑ์การประเมิน
	๒.๑๓ นำขยะมูลฝอยอินทรีย์หรือขยะเศษอาหารที่เกิดขึ้นในตลาดไปใช้ประโยชน์ เช่น การทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยหมักชีวภาพ น้ำหมักชีวภาพ สารปรับปรุงดิน และอาหารสัตว์ เป็นต้น
	๒.๑๔ มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้อาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก (อถล.) เป็นผู้นำในการจัดกิจกรรมและรณรงค์ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้และจิตสำนึกในการลดปริมาณและคัดแยกขยะมูลฝอยในตลาด ให้แก่ผู้ค้าและผู้ซื้อสินค้า ตลอดจนการทำความสะอาดร่วมกันกับประชาชนและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่มีหน้าที่ในการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน ในโอกาสหรือวันสำคัญต่าง ๆ
	๒.๑๕ มีห้องส้วมแยกเพศ ชาย - หญิง ออกจากกันเป็นสัดส่วน
	๒.๑๖ มีห้องส้วมสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ
	๒.๑๗ ภายในห้องส้วมสะอาด พื้นห้องแห้งไม่มีกลิ่นเหม็น และมีการระบายอากาศดี
	๒.๑๘ อุปกรณ์ภายในห้องส้วมอยู่ในสภาพดีใช้งานได้
	๒.๑๙ มีสบู่หรือน้ำยาล้างมือไว้สำหรับทำความสะอาด
	๒.๒๐ มีกระดาชาระเหยงพดต่อการใช้งาน
	๒.๒๑ จัดให้มีการทำความสะอาดห้องส้วมและระบบการควบคุมตรวจตราเป็นประจำ
	๒.๒๒ ระบบเก็บกักอุจจาระถูกสุขลักษณะไม่ชำรุด และมีท่อระบายอากาศ
	๒.๒๓ มีผู้ดูแลรับผิดชอบในการรักษาความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความปลอดภัยของตลาด
	๒.๒๔ มีการทำความสะอาดตลาดเป็นประจำทุกวัน
	๒.๒๕ ให้มีการล้างตลาดตามหลักการสุขาภิบาลอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง
	๒.๒๖ มีการจัดการควบคุมป้องกันสัตว์และแมลงพาหะนำโรคไม่ให้รบกวนและก่อความรำคาญ
๓. ด้านความปลอดภัยอาหารและการคุ้มครองผู้บริโภค	๓.๑ จัดให้มีตาชั่งกลางที่ได้มาตรฐานเพื่อคุ้มครองสิทธิผู้ซื้อ ๓.๒ สินค้าประเภทอาหารและเครื่องใช้ที่เกี่ยวข้องกับอาหารจะต้องวางสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า ๖๐ เซนติเมตร ๓.๓ มีป้ายติดราคาสินค้าตามที่กฎหมายกำหนดและมองเห็นชัดเจน และเป็นปัจจุบัน ๓.๔ จัดให้มีสถานที่จัดบอร์ดให้ความรู้แก่ผู้บริโภคในเรื่องที่เกี่ยวกับอาหารปลอดภัย โภชนาการและสุขลักษณะตลาด ๓.๕ จัดให้มีจุดทดสอบการปนเปื้อนที่เป็นอันตรายและมีป้ายบอกชัดเจน
๔. ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ค้าและผู้ซื้อ	๔.๑ ผู้ค้าแต่งกายสะอาดเรียบร้อย และใช้วาจาสุภาพ ๔.๒ ผู้ประกอบอาหารแต่งกายสะอาดสวมหมวกและผ้ากันเปื้อน ๔.๓ มีระบบการรับฟังความคิดเห็นจากผู้ซื้อ ๔.๔ มีการสำรวจความคิดเห็นจากผู้ค้าเพื่อมาปรับปรุงตลาด ๔.๕ มีการประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้ค้าให้ทราบความต้องการของผู้ซื้อ ๔.๖ จัดให้มีการฝึกอบรมผู้ขายและผู้ช่วยขายของในตลาดในด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม/สุขภาพอนามัย

ด้าน	หลักเกณฑ์การประเมิน
	๔.๗ จัดให้มีกิจกรรมการออกกำลังกายสำหรับผู้ค้าและผู้ซื้อ
	๔.๘ จัดให้มีการตรวจสุขภาพแก่ผู้ค้าอย่างน้อยปีละครั้ง
๕. ด้านการส่งเสริม การจำหน่ายสินค้า และการท่องเที่ยว	๕.๑ มีการประสานความร่วมมือกับสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดหาสินค้า OTOP ผลิตภัณฑ์ชุมชน และผลผลิตการเกษตรในชุมชนมาจำหน่าย
	๕.๒ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการเสริมสร้างการรับรู้และการประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชน หรือนักท่องเที่ยวให้เข้ามาซื้อสินค้าที่ตลาด โดยประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น ป้ายประชาสัมพันธ์ เสียงตามสาย สื่อออนไลน์ เป็นต้น
	๕.๓ มีการจัดโปรโมชั่น เช่น การจัดโปรโมชั่นลดราคาอาหาร/เครื่องดื่ม เมื่อผู้ซื้อนำกล่องอาหาร แก้วน้ำ/ขวดน้ำ ถุงผ้า มาเอง เพื่อเป็นการลดการสร้างขยะพลาสติก หรือการจัดกิจกรรมการแสดงอัตลักษณ์ของท้องถิ่น เช่น การแสดงดนตรีพื้นบ้าน การแสดงท้องถิ่น เทศกาลหรือประเพณีท้องถิ่น การสาธิตการทำอาหารพื้นถิ่น การถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ปรากฏชาวบ้าน เป็นต้น
๖. ด้านความปลอดภัย	๖.๑ มีการเตรียมความพร้อมบุคลากร เครื่องมือ ยานพาหนะ วัสดุ อุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการดูแลความปลอดภัยให้แก่ผู้ประกอบการ ผู้บริโภค และนักท่องเที่ยว เช่น มีมาตรการรักษาความปลอดภัยโดยใช้ระบบกล้องโทรทัศน์วงจรปิด (CCTV) มีการจัดระเบียบร้านค้าเป็นสัดส่วน มีการจัดจุดบริการสาธารณสุข เป็นต้น
	๖.๒ มีการจัดระบบการจราจร หรือการจัดระเบียบการเดินรถ
	๖.๓ ที่จอดรถเป็นระเบียบเรียบร้อยและเพียงพอต่อผู้มาใช้บริการ

หมายเหตุ ตลาดดีมีมาตรฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องผ่านเกณฑ์ประเมินไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ ของจำนวนข้อที่กำหนดในแบบประเมิน (ต้องผ่านจำนวน ๓๙ ข้อจากจำนวน ๕๕ ข้อ)

กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

การขับเคลื่อนนโยบายของกระทรวงมหาดไทย

เรื่อง ตลาดดีมีมาตรฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

นโยบายด้านที่ 1

การจัดระเบียบสังคม ปราบปรามผู้มีอิทธิพล

ตลาดในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการจัดการ
ให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย

- การขออนุญาตจัดตั้งตลาด
- การจัดสถานที่จอดรถ
- การจัดการขยะมูลฝอยในตลาด

นโยบายด้านที่ 4

การส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน

- ตลาดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการดำเนินการตามมาตรฐาน
หลักสุขาภิบาลหรือสุขอนามัยและสิ่งแวดล้อม เพื่อพัฒนายกระดับตลาด
ให้มีมาตรฐาน สะอาด ปลอดภัย เพื่อให้ผู้ค้าและผู้ซื้อสินค้ามีสุขภาพ
อนามัยที่ดี และสร้างความประทับใจในการให้บริการแก่ผู้ซื้อสินค้า
- มีตลาดต้นแบบระดับจังหวัด

นายณฐา ไชยศิริวิไลซ์
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

รายละเอียด

หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๒๑.๕/ว๑๐๕๔ ลงวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๘

<https://shorturl.asia/rRN6t>